

Przy kawie z MSSF

Nowy Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej
MSSF 16 zastąpi MSR 17 i KIMSF 4

pwc

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) opublikowała nowy Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej nr 16 (MSSF 16) dotyczący leasingu. MSSF 16 zacznie obowiązywać dla okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 r. i wpłynie na większość spółek, które używają aktywów w oparciu o umowy dzierżawy, najmu i leasingu.

Leasing jest ważnym i popularnym źródłem finansowania. Zapewnia on spółkom dostęp do nieruchomości, maszyn i wyposażenia oraz ich użytkowanie bez konieczności ponoszenia dużych nakładów początkowych. W praktyce leasing jest również czasami jedynym rozwiązaniem pozwalającym na użytkowanie tych aktywów, których zakup nie jest możliwy.

Zgodnie z obecnie obowiązującymi zasadami umowy leasingowe klasyfikowane są jako leasing finansowy lub leasing operacyjny. Klasyfikacja ta dokonywana jest w oparciu o skomplikowaną listę zasad i warunków, których spełnienie lub nie prowadzi do różnego ujęcia księgowego często bardzo podobnych, z ekonomicznego punktu widzenia, transakcji leasingowych. To z kolei wpływa na niejasny obraz faktycznej sytuacji majątkowej i finansowej jednostki oraz zaburza porównywalność pomiędzy spółkami. Wychodząc naprzeciw tym problemom RMSR wspólnie ze swoim amerykańskim odpowiednikiem – FASB podjęły działania w celu stworzenia nowego standardu rachunkowości wprowadzającego jeden model ujęcia leasingu w księgowach.

Leasing jest tylko jeden!

Zgodnie z MSSF 16 każda umowa spełniająca definicję leasingu (tj. wszelkiego rodzaju umowy najmu, dzierżawy, wypożyczenia, użytkowania, etc.) będzie ujmowana w sprawozdaniu finansowym leasingobiorcy w ten sam sposób, tj. leasingobiorca będzie zobowiązany do ujęcia aktywa z tytułu prawa do użytkowania danego aktywa oraz odnośnego zobowiązania do zapłaty rat leasingowych czy czynszów. Aby jednak stosowanie nowych przepisów nie okazało się zbyt uciążliwe i kosztowne RMSR przewidziała następujące wyjątki od ogólnej reguły: leasingobiorca nie będzie zobowiązany ujmować na bilansie leasingów krótkoterminowych (tj. umów poniżej 12 m-cy) oraz leasingów dotyczących aktywów o niskiej wartości początkowej (tzw. aktywów niskocennych). W tym miejscu warto również wspomnieć, iż nowy standard zmienia samą definicję leasingu. W związku z tym niektóre umowy, które wcześniej nie spełniały definicji leasingu mogą się teraz okazać leasingiem i na odwrót!

Nowe wskaźniki finansowe?

Nowe przepisy w istotnym stopniu wpłyną na zwiększenie sumy bilansowej, szczególnie w przypadku, gdy spółka

dotychczas korzystała w dużej mierze z leasingów operacyjnych, najmów i dzierżaw ujmowanych pozabilansowo. Wzrost sumy bilansowej z kolei przełoży się na pogorszenie takich wskaźników finansowych jak: wskaźniki zadłużenia, dźwignia finansowa, wskaźniki efektywności majątkowej i kapitałowej (ROA, ROCE, ROE). Zmiana ta jest o tyle istotna, że wskaźniki te stanowią niejednokrotnie podstawę oceny kondycji finansowej spółki przez różnego rodzaju interesariuszy: inwestorów, banki, regulatorów, agencje ratingowe, itd. Spółki, które zostaną najbardziej dotknięte zmianami wprowadzanymi przez nowy standard, powinny więc zadbać o to, aby odpowiednio wcześniej oszacować wpływ MSSF 16 na ich sprawozdania finansowe i z wyprzedzeniem poinformować interesariuszy o wynikających z tego zmianach kluczowych wskaźników finansowych. Warto jednak zaznaczyć, że niektóre wskaźniki finansowe ulegną poprawie w związku z wdrożeniem nowego standardu. Chodzi tu głównie o takie powszechnie stosowane mierniki jak EBIT czy EBITDA, które wzrosną z uwagi na fakt, iż koszty rat leasingowych i czynszów ujmowane dotychczas jako koszty operacyjne zostaną zastąpione przez koszty amortyzacji prawa do użytkowania aktywa i koszty finansowe związane z dyskontem zobowiązań leasingowych, czyli koszty normalnie prezentowane poniżej poziomu EBITDA i/lub EBIT.

”

Nowy Standard dostarczy bardzo potrzebnej transparentności w zakresie aktywów i zobowiązań, będących w faktycznym posiadaniu spółki, powodując jednocześnie, że pozabilansowe finansowanie leasingu nie będzie już czało się w ciemnościach skomplikowanych ujawnień. Zwiększy on również porównywalność sytuacji finansowej pomiędzy leasingobiorcami oraz tymi jednostkami, które zadłużają się w celu dokonania zakupu aktywów.

Hans Hoogervorst
Prezes RMSR

”

Czy zmiany dotyczą mojej spółki?

W praktyce MSSF 16 będzie miał większy lub mniejszy wpływ na prawie wszystkie spółki. Branże najbardziej dotknięte przez zmiany prezentowane są w tabeli obok.

Źródło: PwC Global Lease Capitalisation study of 3,199 listed IFRS reporters.

(*) Dług oprocentowany

(**) Zadłużenie netto/EBITDA

(***) Aktywa netto (bez WNIP)/Aktywa razem

Sektor	Mediana wzrostu zadłużenia (*)	Mediana wzrostu EBITDA	Mediana zmiany dźwigni finansowej (**)		Mediana spadku wypłacalności (***)	
			Przed	Po	Przed	Po
Wszystkie firmy	22%	13%	2,03	2,14	35%	32%
Handel detaliczny	98%	41%	1,17	2,47	41%	28%
Linie lotnicze	47%	33%	3,26	3,63	25%	19%
Usługi profesjonalne	42%	15%	0,53	0,96	40%	37%
Ochrona zdrowia	36%	24%	2,11	2,92	22%	19%
Sprzedaż hurtowa	28%	17%	2,04	2,31	31%	29%
Transport i logistyka	24%	20%	2,21	2,52	36%	30%
Rozrywka	23%	15%	1,78	1,30	30%	25%
Telekomunikacja	21%	8%	1,65	2,00	23%	21%

Leasingodawcy

MSSF 16 w zasadzie nie zmienia zasad rachunkowości w odniesieniu do leasingodawców. Nie oznacza to jednak, że nie będą oni dotknięci nowymi regulacjami. Wręcz przeciwnie. Zamiany księgowego ujęcia leasingu przez leasingobiorców mogą mieć istotne przełożenie na biznes leasingodawców. Leasingodawcy mogą stanąć w obliczu zmiany potrzeb i zachowań klientów, co wpłynie na ich modele biznesowe oraz oferowane produkty leasingowe. Niewykluczone, że leasingobiorcy będą zainteresowani renegotiacją i rekonstrukcją obecnych oraz przyszłych umów leasingowych /umów najmu/umów dzierżawy. Mogą także w większym stopniu niż dotychczas rozważać zakup aktywa aniżeli wzięcie go w leasing lub dzierżawę.

„Przezorny zawsze ubezpieczony” czyli jak się dobrze przygotować do wdrożenia nowego standardu?

Spółka powinna dokładnie ocenić wpływ nowego standardu z dużym wyprzedzeniem, dokonać zestawienia umów dotkniętych zmianami oraz ustalić wczesną strategię komunikacji z interesariuszami. Proces powinien objąć identyfikację, zgromadzenie i walidację danych na temat posiadanych leasingów, ocenę wpływu nowego standardu oraz przygotowanie się do przeprojektowania systemów

informatycznych i wewnętrznych procesów dotkniętych zmianami. Dodatkowo, zwiększone wymagania w zakresie ujawnień będą wymagać dodatkowego zbioru danych. Zdobywanie danych z umów leasingowych w sytuacji braku ich usystematyzowanego zbioru oraz gromadzenie danych z innych źródeł i „systemów” może okazać się trudne, czasochłonne i kosztowne. Ponadto, po zebraniu dane będą musiały zostać sprawdzone, wystandaryzowane i przeanalizowane. Wdrożenie nowego standardu może więc okazać się szczególnie kłopotliwe w praktyce w przypadku grup kapitałowych ze względu na np. konieczność zebrania danych z różnych lokalizacji (w tym zagranicznych). Dużym wyzwaniem może okazać się również proces katalogowania istniejących umów oraz identyfikacji obecnych braków w informacjach. Wymaga to istotnego zaangażowania osobowego, a także wdrożenia automatycznych narzędzi ułatwiających cały proces.

Czy moje narzędzia i systemy IT podążają wyzwaniom MSSF 16?

Większość leasingobiorców nie używa obecnie żadnych narzędzi do zarządzania swoimi umowami leasingowymi, gdyż w przeważającej większości ujmują je jako leasing operacyjny. Mając na uwadze złożoność nowego standardu leasingowania oraz konieczność ujmowania prawie wszystkich leasingów

w bilansie konieczne stanie się używanie bardziej lub mniej skomplikowanych narzędzi, aby nie doprowadzić do błędów w raportowaniu finansowym. Leasingobiorcy będą najprawdopodobniej musieli zaimplementować dedykowane moduły /oprogramowanie do zarządzania swoimi umowami leasingowymi oraz do przeprowadzania kalkulacji wymaganych w nowym standardzie. Obecne, nieliczne oprogramowania dostępne na rynku oparte są na istniejącym modelu „ryzyka i korzyści” (leasing finansowy vs. operacyjny). Będą one wymagać modyfikacji w obliczu wymagań nowego standardu. Leasingobiorcy będą musieli zidentyfikować braki w systemach i potrzebne zmiany w ich środowiskach IT w odpowiednim czasie. Pomoże to jednostkom w wyborze dostawcy oraz oprogramowania, które z jednej strony będzie możliwe do zintegrowania z już istniejącymi systemami, a z drugiej strony najlepiej odpowie na przyszłe potrzeby i będzie najbardziej optymalnym rozwiązaniem pod względem kosztowym. Wybór odpowiedniego rozwiązania IT stanowi kluczową decyzję dla zapewnienia bezproblemowego wdrożenia nowego standardu i zredukowania ryzyka błędnego raportowania.

Jeśli chcesz wiedzieć więcej...

1. Czytaj kolejne edycje naszej serii „Przy kawie z MSSF”
2. Zapisz się na szkolenie: www.pwcacademy.pl
3. Skontaktuj się z nami telefonicznie (22) 746 4223 lub mailowo: MSSF.hotline@pl.pwc.com

Powyższa informacja została przygotowana wyłącznie w celach ogólnoinformacyjnych i nie stanowi porady. Nie powinni Państwo opierać swoich działań/decyzji na jej treści bez uprzedniego uzyskania profesjonalnej porady. PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., jej partnerzy, pracownicy, ani przedstawiciele nie podejmują wobec Państwa żadnych zobowiązań oraz nie przyjmują na siebie żadnej odpowiedzialności – ani umownej, ani z żadnego innego tytułu – za jakiegokolwiek straty, szkody ani wydatki, które mogą być pośrednim lub bezpośrednim skutkiem działania lub zaniechania podjętego na podstawie tej prezentacji. © 2016 PwC. Wszystkie prawa zastrzeżone.